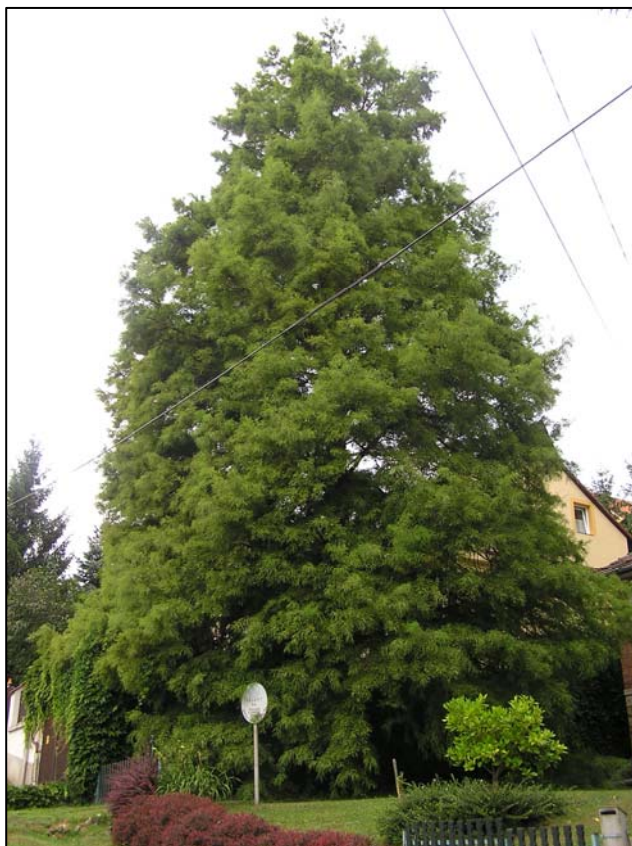

MOCSÁRCIPRUS – TAXODIUM DISTICHUM
Szathmári Király Pál utca 6, Miskolc-Tapolca
TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERV

2006

Mocsárciprus – *Taxodium distichum* (L.) L.C.M.Rich
Szathmári Király Pál u. 6, Miskolc-Tapolca

Természetvédelmi kezelési terv

Készítette:

Hudák Katalin
Barati Sándor
Horváth Benő
Szász Róbert

I. A TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVET MEGALAPOZÓ DOKUMENTÁCIÓ

1. ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK

1.1. Összefoglaló adatok

- Azonosító név: *Mocsárciprus (Taxodium distichum (L.) L.C.M. Rich)*
- Védett Természeti Területek Törzskönyve törzskönyvi száma: -
- Védetté nyilvánító jogszabály száma: **Miskolc m.Város Tanácsa VB. II/12/Tk. 43.065/1981.II.13.VB. sz. határozata**
- Nemzetközi egyezmény hatálya: -
- Terület: **terület megjelölés nélkül**
- Érintett megye: **Borsod-Abaúj-Zemplén megye**
- Érintett település: **Miskolc, Miskolc-Tapolca, Szathmári Király Pál u. 6**
- A terület középpontjának földrajzi koordinátái: **776274-304048**
- Tengerszint feletti magasság: **160 m**
- A területet lefedő 1:10000-es EOY-térkép szelvény-azonosítója: **88-312**
- Illetékes természetvédelmi hatóság: **Miskolc Megyei Jogú Város jegyzője**
- Jogszabályban megjelölt természetvédelmi kezelő: **Miskolci Kertészeti Vállalat**

1.2. A terület rendeltetése

A védett *mocsárciprus (Taxodium distichum)* egyedi jellegének megőrzése, a fajtatulajdonságok megismerésének szolgálata, esztétikai élmény nyújtása.

1.3. A terület jogi helyzete

-Helyi jelentőségű védett természeti terület

1.4. A terület elhelyezkedése, határai

ország: Magyar Köztársaság
megye: Borsod-Abaúj-Zemplén
községhatár: Miskolc, Miskolc-Tapolca
helyrajzi szám: 45113
területe: terület megjelölés nélküli
EOY koordinátái: 776274-304048

1.5. Tulajdonviszonyok, kezelői-használati jogok

- Érintett földrészlet: Belterület HRSZ:45113
- Érintett erdőrészletek: -
- Tulajdonos: Pocsai Lászlóné, 1150 Budapest, XV., Hevesi Gyula u. 21
Mohos Judit, 1000 Budapest, III. Víziorgona u. 4.
Mohos Zsolt, 3502 Miskolc, Engels u. 41.
- Erdőgazdálkodó: -
- Vadgazdálkodó: -

1.6. A területre vonatkozó tervezési és egyéb előírások

Vízgazdálkodási terv: -

Vadgazdálkodási üzemterv : -

Halászati előírás: -

Erdőgazdálkodási üzemterv

Településrendezési –és területrendezési terv:

-A 21/2004 számú rendeletben (Miskolc Megyei Jogú Város Építési szabályzatában) a természeti érték védettsége névleg szerepel, de a 45671 HRSZ-hez kötötték

1.7. A természetvédelmi kezelés szervezete és infrastruktúrája

- A természetvédelmi kezelési terv készítői: Zöld Akció Egyesület (Barati Sándor, Szász Róbert)
Ökológiai Intézet Alapítvány (Hudák Katalin)
Teampannon Építész Iroda (Horváth Benő)

- A természetvédelmi kezelés feladatait ellátó szervezetek: Jogszabály szerint a Miskolci Kertészeti Vállalat, mely napjainkban már nem létezik.

- A természetvédelmi kezelés megvalósításához rendelkezésre álló tárgyi feltételek:

2. LEÍRÁS

2.1. Fizikai jellemzők

2.1.1. Klimatikus viszonyok

Miskolc éghajlata a nagy térbeli kiterjedés és a domborzat lépcsőzetes tagoltsága miatt igen nagy változatosságot mutat. A legfontosabb éghajlati elemek: a hőmérséklet, a csapadék, a szélviszonyok tekintetében a város síksági, dombvidéki és hegyvidéki jellegű területei eltérő értékekkel jellemezhetők. Magyarország Kistájainak Katasztere alapján a terület - 250 m alatt - mérsékelt meleg-mérsékelt száraz éghajlati típusba tartozik.

Az utóbbi tíz év hőmérsékleti adatait vizsgálva megállapítható, az éves átlaghőmérséklet 1,2 fokkal emelkedése. A vizsgált időszakban 1996 kivételével az átlaghőmérséklet folyamatosan emelkedik, a legalacsonyabb átlaghőmérsékletű év is 0,4 fokkal melegebb volt a kiindulási 1995-ös évnél és 0,5 fokkal melegebb a 1996-os évnél. A legmelegebb évek a 2000 (10,9 °C), 2002 (10,9 °C), 2005 (10,4 °C) voltak. A legmelegebb hónap a vizsgált időszakban a július 18,6-22,9 °C közötti átlaghőmérséklettel. A leghidegebb hónap a január, -3,8 °C átlaghőmérséklettel. Érdeemes megfigyelni azt is, hogy a nyári hónapok átlag hőmérséklet ingadozása az utóbbi tíz évben 1,5 °C volt, míg a téli hőmérsékletek ingadozása 4,8 °C. Voltak enyhének mondható teleink, (2,45 °C) és voltak kemény hidegek is (-2,4 °C). Mindezek a hőmérsékleti adatok amellet, hogy egy melegedést jeleznek, a hőmérsékleti szélsőségek növekedését is mutatják, amely inkább a téli időszakban érvényesül elsősorban.

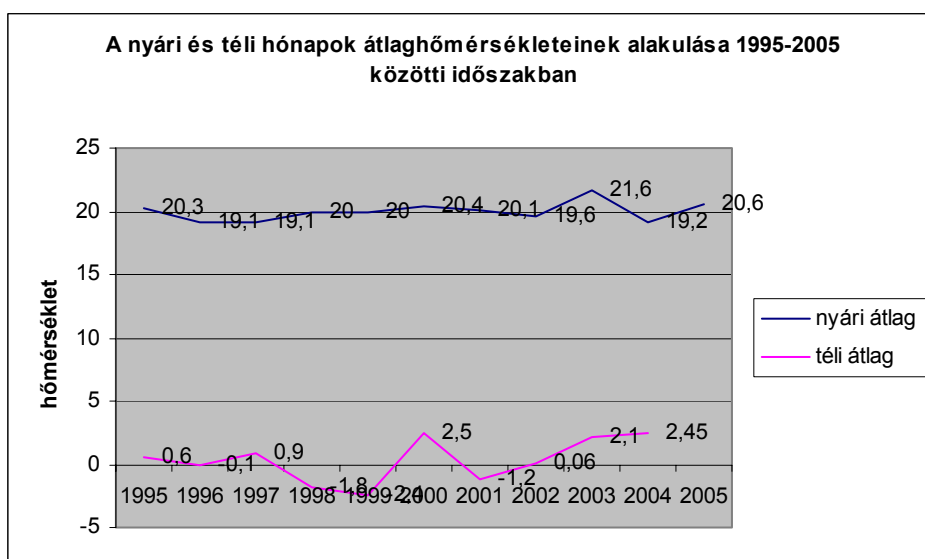
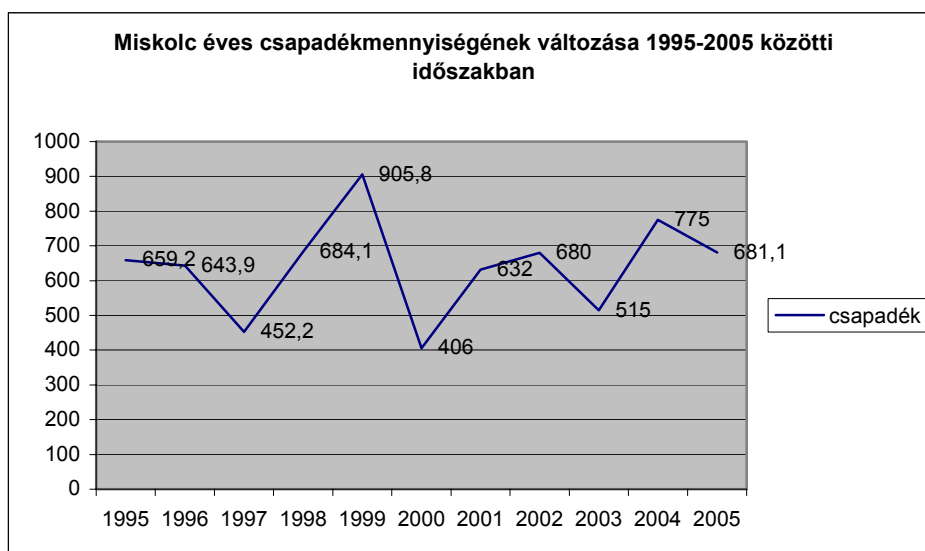
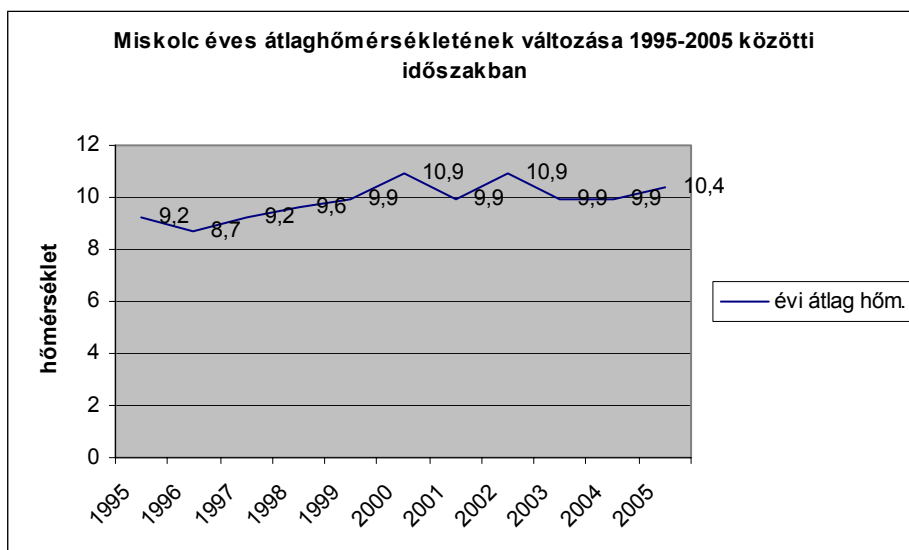
A csapadék mennyisége 406 és 905,8 mm között változik. A két érték közötti különbség szintén arra hívja fel a figyelmet, hogy ingadozó csapadékösszegek jellemzik a város területét. A csapadék eloszlását tekintve Miskolcra a késő- tavaszi és a nyári csapadékmaximum, ill. a téli csapadékminimum a jellemző.

A területen az észak-és északnyugati szelek az uralkodóak. A szélsőségesen erős szelek eddig elkerülték a várost, de zivatarok környezetében az utóbbi évek megfigyelései szerint megjelentek a heves erősségű szelek, melyek nemcsak az épületek állagát, hanem a növényzetet is veszélyeztethetik.

A globális trendeknek megfelelően várhatóan a nyári időszak átlag-hőmérsékleteinek emelkedésével kell számolni, mely a kánikulai napok mennyiségének növekedését is jelenti. A téli időszak enyhülése is látszik, bár itt a tendenciák nem olyan egyértelműek, a téli időszak inkább a szélsőségekre hajlik. Jelen vannak a kemény hidegek és az enyhe telű évek is. A hőmérséklet várható növekedésével kapcsolatban érdemes a csapadékviszonyok alakulására is figyelni, ugyanis a szélsőséges csapadékmennyiségek veszélye is emelkedik, a klímaváltozás függvényében. A talaj nedvességtartalma azonban - a hirtelen felszíni lefolyás és nyári erős párolgás miatt - számottevő mértékben nem tud gyarapodni. Mindez a növényzet számára meghatározó környezeti tényező.

Miskolc átlaghőmérsékletei és csapadékösszegei 1995-2005 közötti időszakban az avasi Meteorológiai mérőállomás adatai alapján

	hó	°C	mm		°C	mm		°C	mm		°C	mm		°C	mm		°C	mm
1995	1	-2,1	12,1	1996	-3	31,1	1997	-3,6	10,6	1998	1,4	14,3	1999	-1,8	14,8	2000	-3,8	13
	2	4	44,1		-3,1	17,3		0,3	3,8		3,2	1,8		-0,9	55,6		1,9	27
	3	4,8	28,6		0,8	13,9		4,6	5,4		3,6	5,2		6,4	35,1		4,9	29
	4	10	67		11	49,2		7,2	11,8		11,7	82,6		11,8	79,3		13,5	55
	5	14,4	36,8		17	64		16	55,6		14,7	102,6		15,2	26,8		17,7	15
	6	17,9	178,2		19,4	35,8		18,6	99		19,5	54,3		19,6	253,5		20,2	31
	7	22,5	37,8		18,6	43,9		18,8	88,2		20,5	105,2		21,3	134,1		19,3	96
	8	19,7	112,7		19,3	112,8		20,1	45,4		20,2	50,5		19,1	125,3		21,9	11
	9	14,3	72,9		11,8	186,8		15,1	27,6		14,5	87,2		17,9	18,8		14,5	49
	10	1,1	11,4		10,3	27,1		8,1	8,6		10,2	81,1		9,9	27,5		12,8	3
	11	3,7	27,1		6,5	20,4		4,9	66,1		1,9	72		2,6	76,9		6,9	35
	12	1,2	30,5		-3,2	41,6		0,9	30,1		-5,5	27,3		-1,2	58,1		1,1	42
		°C	mm		°C	mm		°C	mm		°C	mm		°C	mm			
2001	1	-0,5	73	2002	-1,3	2	2003	-3,5	40	2004	-3,5	34	2005	0,26	17			
	2	1,6	14		4	4		-3,5	42		-0,2	49		-2,5	49			
	3	6,2	98		7,4	17		4	5		5,3	69		2,6	36			
	4	10,7	87		11	19		9,9	22		11,4	46		11,6	101			
	5	17,3	23		18,6	48		18,9	77		13,8	80		16,4	89			
	6	17,5	78		20,4	67		21,2	28		18,4	112		21,1	27			
	7	21,1	98		22,9	126		21,2	111		20,3	153		20,9	71			
	8	21,8	37		21	202		22,6	20		19,1	97		19,8	133			
	9	13,8	69		15,1	74		15,7	38		15,6	25		17,6	77,1			
	10	12,8	3		9,1	63		7,5	84		11,8	46		12,4	19,7			
	11	2,3	41		6,1	19		6,2	36		6,2	45		4,3	26,8			
	12	-4,8	11		-2,4	39		-0,6	12		0,9	19		1,09	34,5			

2.1.2. Hidrológiai viszonyok

Miskolc vízrajzát alapvetően földrajzi fekvése, a Bükk gazdag karsztforrás-rendszere, a város keleti határát képező Sajó folyó, és a várost nyugat-keleti irányban átszelő Szinva-patak vízgyűjtője határozza meg. A Szinva Lillafüreden, a Szinva karsztforrásokból ered, 3 km után a Hámori-tó alatt egyesül a Garadna-patak vizével, majd elhagyva a mészkőhegyeket további 24 km hosszú szakaszon folyik tovább a belváros területén, - magába gyűjtve a kisebb patakok: a Csanyik, az Erenyő, a Tapolca, a Pece vizét -, s végül a Sajóba torkollik. Jelentős vízfolyás még a Garadna, amely a Hámori-tó felett északi és déli irányban található több kis forrásból ered, s a Nyár-hegytől a Szinva patakba torkollásig mintegy 12 km hosszú szakaszon szállítja tovább a karsztforrások vizét.

A tapolcai forrásokból fakadó Hejő-patak közvetlenül a Sajóba folyik. A források vize táplálja a langyos vizű tapolcai mesterséges csónakázó tavat is. A város további jelentősebb mesterséges tavai: a Csorbatelepi bányató, a Garadna-völgyi pisztrángos tavak, valamint a Garadna-patak felduzzasztásával létrehozott tájképi értékű Hámori-tó. Miskolc területén számos hideg, langyos, és meleg vizű karsztforrás tör a felszínre, elsősorban a mészkőhegyek peremén, a törésvonalak mentén, pl.: a Gallya-forrás, a Felső-forrás, a Kecskelyuk, a Királykút 9-11 °C-os vize, valamint Diósgyőr, Tapolca és egyes belvárosi területek (pl.: Selyemrét, Szabadság tér) 18-22 és 27-45 °C-os fürdőket és strandokat tápláló termálforrásai.

A talajvíztükör átlagos magassága a tapolcai parkban végzett fúrások eredménye szerint 105-150 cm között volt. (Miskolci Tanács TK 2-109/84 sz. vizsgálata)

2.1.3. Geomorfológia

A terület geomorfológiai értelemben a Kisgyőr-Tapolcai-mészkőhátság északi részén helyezkedik el. Jellegét tekintve a tágabb terület olyan kihantolt-kihantolandó, kisebb részben fedett nemönálló karszt, amelynek immár fedetlen hányada kihantolt nyílt vegyes nemönálló és kihantolt nyílt önálló karszt egységekből áll össze (Hevesi 2002). A mocsárciprus közvetlen környezete a Tapolcát Görömbölytől elválasztó hegylábi dombsorozat ÉNY-i lejtőjén helyezkedik el, a Hejő-patak völgye mentén. A Tapolcát Görömbölytől elválasztó dombsor legészakibb tagja a 190 m magas Szt. Benedek-hegy. Ettől délre a dombsor magassága enyhén emelkedik, legmagasabb pontja 210 m. A dombsor lejtői helyenként meredek, ugyan, de művelésre alkalmasak, ezt bizonyítják a hajdani szőlők maradványai. A korábban művelt területek legnagyobb részét beépítették.

2.1.4. Geológia-hidrogeológia

A várost mind geológiai, mind domborzati szempontból nagyfokú változatosság jellemzi.

A város közigazgatási területén három, földtani felépítésében és domborzatának jellegében különböző tájegység van. A Bükk hegység, a hegység hegylábi dombvonulata és a Sajó-medence síkja. A hegylábi dombvonulat kelet-felől csatlakozik a Bükk hegység paleozoos-mezozoos összletéhez. A hegylábi dombvonulatot a Szinva völgye osztja két részre.

A terület földtörténete a geológiai ókorig nyúlik vissza. Ebben az időszakban alakult ki az Ős-Bükk területe, amelyet egészen a triász végéig tenger borított.

A város területén a kőzetképződés három nagy periódusa különböztethető meg (Hajdúné M. K. 1993.). Az I. periódusban a paleozoos-mezozoos tengeri üledékes kőzetek alakultak ki. Ebben a csoportba tartoznak a paleozoos-mezozoos agyagpala-, homokkő és mészkőösszletek, a triász időszak közbetelepült vulkán képződményeivel. A tengerből vastag homokkő, agyagpala, mészkő és dolomitrétegek rakódtak le (pl.: a Bányabükk, Nagy- és Kisfennsík), a vulkáni tevékenység következtében pedig porfirit-, diabázláva és tufa került a felszínre, amelyek később különböző palákká préselődtek össze (Lillafüred, Garadna-völgy). A krétában a hegységképző erők hatására a bükki üledékes rétegek is redőkbe gyűrődtek, és kiemelkedtek.

A II. periódus a törmelékes üledékes és piroklasztikus kőzetekből álló oligocén és miocén korú heterogén összetételű rétegösszleteket tartalmazza. A Bükk hegység ÉK-i előterében lévő harmadkori medenceterület kiválóan alkalmas volt a tengerpartmelléki barnakőszéntelepek képződésére. (Diósgyőr, Pereces). A telepeket agyag-, homok-, kavics és homokkőrétegek kísérik.

A III. periódust a kizárólag törmelékes üledékes kőzetekből felépített, pliocén és kvarter rétegösszletek képviselik. Miskolc és környékének geológiai arculata a pliocénben és a pleisztocénben nyerte el mai formáját. A kéregszerkezeti mozgások hatására kialakult a Bükk koncentrikus és

lépcsőzetes felszíne, és a Miskolc-Diósgyőri medence, amely kedvező feltételeket nyújtott az ember letelepedéséhez (Imreh, 1979).

Miskolc mai felszíne a földtörténeti átalakulások eredményeként lépcsőzetes szerkezetű: a legalacsonyabb területe a Sajó melléke (110-120 m), amelyet pleisztocén-holocén üledékes kőzetek (kavics, homok, agyag, iszap) építenek fel. Ezek a Szinva és Sajó ártere menti sík területek ma már szinte teljesen beépültek.

Az Avas - Bábonyi bérc vonaltól Diósgyőrig tart a 250-300 m magas Alacsony-Bükk területe, amelyet harmadkori üledékek (homok, homokkő, márga, agyag, szénrétegek) és miocénkori vulkáni tufák alkotnak.

A Középső-Bükk területe Diósgyőrtől kb. Lillafüredig terjed 400-600 m magasságban, felépítésében főként a triász mészkő, pala vesz részt, jellegzetességét a karsztos lepusztulásformák és mészkőbarlangok adják (pl.: a Szeleta, a Kecskelyuk barlang).

A városhatár legmagasabb fekvésű területe a Magas-Bükk (Bükkfennsík) 600-900 m magasságban húzódik, amelyet túlnyomórészt ó-és középkori tengeri üledékek (mészkő, pala, dolomit), valamint diabáz, és porfirit épít fel. Felszíni formakincsét a tektonikus eredetű bércek, töbrök, víznyelők, zsombolyok és karrmezők képezik. A fennsík belsejében pedig jelentős természeti értéket képviselő barlangok találhatók, pl.: Lillafüreden az István cseppkőbarlang, és a Petőfi forrásmészkő-barlang.

A terület hidrológiai szempontból a Bükk hegység Répáshuta-Tapolca tömb nevezetű vízföldtani egységéhez tartozik. Ez a vízföldtani egység a Bükk hegység legnagyobb karsztos tömbje, mely Répáshuta környezetétől Miskolc-Tapolcáig húzódik. Felépítésében jól karsztosodó középső-felső-triász mészkő, vesz részt döntő mértékben. A karsztvízegység egyetlen bizonyított karsztforrása a Miskolc-Tapolcai melynek önálló áradásos hidegforrása is van. A mészkő a Miskolc alatti mélykarsztot is felépíti, melyből a karsztégység melegkarsztvizét tárták fel víztermelő fúrások

2.1.5. Talajtakaró

A Sajó völgyétől a magas bükkig húzódó városterületet változatos talajadottságok jellemzik. A hegylábi területeken, ahol a természetes növénytakarás a tatárjuharos löszölgyes lenne, csernozjom-barna erdőtalajok jellemzőek. Itt megjelennek a lejtőhordalék talajok is. Ezek a területek ma és főként korábban mezőgazdasági hasznosításuk voltak, mivel e talajtípus tápanyag és humusztartalma igen kedvező. A humusz-réteg vastagsága itt eléri az 50-150 cm közötti vastagságot és mindezek mellett a jó tápanyagellátottság is kedvez kertek és szőlők kialakításának.

Ahol az alapkőzet a felszín közelében található, a kőzethatású talajok jelennek meg. Tipikus formájuk, a sötétfekete színű rendzina talajok, melyek mészkő és dolomit kőzeten képződnek, csekély vastagságúak és szélsőséges vízháztartásuk miatt általában szárazságtűrő vegetációt tartanak el.

2.2. Biológiai jellemzők

Taxodium distichum Rich. – Mocsárciprus

Rendszertani besorolás:

- Anthophyta (Virágos növények)
- Spermatophyta (Magvas növények)
 - Gymnospermophytina (Nyitvatermők)
 - Coniferopsida (Tobozos nyitvatermők)
 - Pinidae (Fenyők)
 - Coniferales (Mai fenyők)
 - Taxodiaceae (Mocsárciprusfélék)

30-40 méterre nő, fiatalon keskeny, laza piramis alakú koronájú, később eltérőbélvesedő, pompás, kúp alakú fává fejlődő, gyorsan nő lombhullató fenyő.

Törzse egyenes, a gyökfőben erősen megvastagszik. Kérge vörösbarna, rostos, szalagosan foszló. Ágai vékonyak, vízszintesen szétterülnek

Puha, lapos tűlevelei 1-1,5 cm hosszúak, laposak, sárgászöldek, a hosszúhajtásokon és a csúshajtásokon szórtan, a levelekkel együtt lehulló rövidhajtásokon sűrű fésűsen helyezkednek el. A páratlanul szárnyalt levélre emlékeztető rövidhajtások, valamint a rügyek szórt állásúak. Ősszel érdekes barnásvörösre színeződik.

Virágai egyivarúak, egylakiak. A nővirágok zöldek, a hímvirágok sárgák, aprók, hosszú, végálló füzérekben csüngnek a hajtások végein. Nagyon korán, január végén, februárban virágzanak.

Termése dió nagyságú toboz. Érés előtt élénkzöld, ősszel éretten szürkésbarna, gyorsan szétesik. A magok háromlélűek, s a tobozpikkelyeken párosával, vagy magánosan állnak. Szaporításkor a magot a termőpikkelyekkel együtt vetik.

Észak-Amerika déli és délkeleti részén, a Delawaretől Floridáig terjedő lapályok mocsaras területein él vadon.

A harmad-időszakban Európában is nagy tömegben élt, a Kárpát-medence oligocén szeneinek egyik fő alkotója.

Európában általában a vizek mellett fejlődik jól. Kertben ennek megfelelő üde feltételeket kíván. Sajátos érdekességei a fa környezetében mindenütt felszínre törő, sakkfigurákra emlékeztető „ciprus babák”, melyek lehetővé teszik, hogy a fa teljes vízborítás mellett is elegendő levegőhöz jusson. Ezek a térdes léggyökerek néha 1 méter magasságig is kiemelkedhetnek a talajból.

Üde, tápanyagban gazdag talajt igényel. Fiatalon a fagyra érzékeny, ezért célszerű laza, árnyékot képező állományok alá telepíteni, annál is inkább, mert fiatalon árnyéktűrő.

Mészben szegény talajon, jó mezofita viszonyok közt is kielégítően fejlődik.

Fagyérzékenysége miatt csak Európa déli országaiban terjedt el nagyobb mértékben. Ott a nedves öntéstalajokon hasznofának is ültetik.

Magyarországon Hévízen és Vácrátóton szép állományai találhatók, de a hajdani főúri kertekbe is előszeretettel ültették (például: Szarvas, Erdőtelek, stb.).

Miskolcon, 1920-ban a Tapolcai Park fásítása során több példányt is telepítettek ebből a fajból, s az üde körülmények között azóta is szépen fejlődnek.

A Szathmári Király Pál u. 6. számú telken álló védett fa, akárcsak a Júnó Szálloda melletti, nem a hajdani ligeterdő tocsogós talaján, hanem a domboldalon nőtt tekintélyes méretűvé.

A telepítése idején (1930-as évek eleje) az eredeti telket a jelenlegi 45113 és 45114 HRSZ-ú telkekké osztották, s a telekhatár közelébe, a 45113 HRSZ ingatlanon ültették el a védettség tárgyát képező mocsárciprust.

A védett természeti érték jelenleg kiváló egészségi állapotú, de a korona alsó része kissé féloldalas, mert a 45114 HRSZ-ú telekre átnyúló ágait korábban levágták.

2.3. Gazdasági, társadalmi és kulturális jellemzők

2.3.1. Erdőgazdálkodás: -

A területen erdőgazdálkodás nem folyik.

2.3.2. Vadgazdálkodás: -

A területen vadgazdálkodás nem folyik.

2.3.3. Idegenforgalom, turizmus

A védett természeti emlék bemutatása Miskolc Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának feladata.

A védett fa korlátozás nélkül, szabadon látogatható.

A Szathmári Király Pál u. 6. szám alatt található. A 2. jelű autóbusszal közelíthető meg.

A védett természeti érték környezetét jellemző idegenforgalom a tapolcai térség idegenforgalmához kapcsolódik.

2.3.4. Települési viszonyok

A védett fa magántelken, kerítésen belül áll, de a Szathmári Király Pál utcáról jól látható. Közvetlen környezetében, tőle dél-nyugatra egy betonkerítés található. A korona által lefedett területből a 45113 HRSZ-ú telken gyeppel fedett talaj, míg a 45114 HRSZ-ú ingatlanon építmény van.

Tágabb környezetére az üdülő jellegű beépítés jellemző.

2.3.5. Oktatás, bemutatás

A védett fa megismertetését szolgálja a 2003-ban kiadott „Miskolc város helyi jelentőségű védett és védendő természeti értékei” című kiadvány.

Szerepel a Nyugat-Magyarországi Egyetem „Magyarországi faóriások és famatuzsálemek” adatbázisában:

<i>Faj</i>	<i>kor</i>	<i>kerület</i>	<i>magasság</i>	<i>megjegyzés</i>
Taxodium distichum	120	233 cm	22 m	Egészségi állapota jó.

Ezeket az adatokat azonban fenntartással kell kezelnünk, hiszen a védetté nyilvánítás évében (1981) a fa korát 60-70 évre becsülték, s napjainkban is csak maximum 95 éves lehet! Hasonló a helyzet a magassággal is (a védetté nyilvánítás évében 16 méter magas fa volt, s napjainkban is „csupán” 20 m)

2.3.6. Kutatás:

Kutatásnak nem tárgya

2.3.7. Egyéb használat: -

2.3.8. Kultúrtörténeti értékek

Nincs, de a telken álló kis üdülőház szintén érdemes a védettségre.

2.3.9. Táji értékek

Környezetében ez az exóta faj különleges megjelenésű, esztétikai értéket képviselő.

2.4. Adatbázisok

2.4.1. Számítógépes adatbázisok

Nincs

2.4.2. A védett érték környezetére vonatkozó térképanyag

GK25	M-34-138-D-c
EOV10	88-312

2.4.3. A területre vonatkozó légifotó-anyagok

Év	Filmszám	Képszám	
1988	8-357	5499	fekete- fehér
1990	92-004	7873	színes
1997	97-213	3641	fekete- fehér
2000		4751	színes

3. CÉLKITŰZÉSEK MEGHATÁROZÁSA

3.1. A terület értékelése

3.1.1. A természetvédelmi jelentőség értékelése

Kritérium	Minősítő jellemző	Jelentőség
Méret	Törzskörméret: 350 cm, magassága: 20 m. Koronája szép, szabályos alakú, de a 45114 HRSz-ú telekre áthajló ágait eltávolították	Tekintélyes méretű, szépen fejlődő egyed, közvetlen környezetében egyedi megjelenésű.
Diverzitás	Az adott környezeti és élőhelyi viszonyokra jellemző	
Természetesség	Antropogén	Különleges exota faj
Ritkaság	Mérete és kora alapján országos viszonylatban ritka	Szépen fejlődött, helyi és országos viszonylatban is értékes díszfa
Sérülékenység	Fokozottan sérülékeny	A gyökérzet fejlődésének gátlása korlátozza a fa fejlődését, vagy annak pusztulásához is vezet
Jellemzőség	Exota faj	Egyedi megjelenése, kora és a nem tipikus élőhelyi feltételek tolerálása
Elhelyezkedés	Antropogén, erősen zavart környezet.	A környezetének meghatározó alkotóeleme
Terület-történet	Telekmegosztás és minimális kerítés készítés történt a harmincas évek elején Tereprendezés a hatvanas években, amikor is a lejtős domboldalt rézsűkkel lépcsőztették a 45114-es telken Támfal-kerítés és garázs építése a 45114-es telken, közvetlenül a telekhatáron, a fa közvetlen környezetében Tervezett garazsbővítés a 45114-es telken 2003-ban	A fát a kerítés közelébe telepítették, de fejlődését semmi nem akadályozta, s egyik tulajdonost sem zavarta annak léte. A teraszok képzése során sérültek a légzőgyökerek és a gyökérzet Ágcsonkolás, valamint a gyökérzet erőteljes károsítása A fa védelmében bírósági eljárás indult
Potenciális természetvédelmi érték	Esztétikai és természetvédelmi értékkel bír	Egyedi megjelenésű; Lehetővé teszi a fajtulajdonságok jobb megismerését
Különleges tudományos jelentőség	A védett természeti érték nem rendelkezik különleges tudományos jelentőséggel.	

3.1.2. A legfontosabb természeti értékek meghatározása

A legfontosabb természeti érték maga a védett mocsárciprus-fa.

3.2. Ideális természetvédelmi célkitűzések

A városképi szempontból jelentős természeti emlék fennmaradásának biztosítása.

Természetvédelmi célú bemutatás elősegítése.

3.3. Korlátozó és veszélyeztető tényezők

3.3.1. A korlátozó és veszélyeztető tényezők összefoglaló táblázata

	Belső tényezők	Külső tényezők
Természeti folyamatok	Természetes öregedés	Időjárási tényezők változása
Emberi hatások	Gyökér és lombkorona csonkolása	Építkezés, járdaépítés, felszín-burkolás (aszfaltozás, betonozás), fokozott gépjármű-forgalomból eredő légszennyezés

3.3.2. A természetvédelmi kezelés korlátai

A védettség csak a 45113 HRSZ-ú telket érinti, holott a fa élettere átnyúlik a szomszédos, 45114 HRSZ-ú telekre is, amire viszont nincs korlátozó határozat.

Nincs hivatalosan aktuális kezelője a természeti értéknek, hiszen a Miskolci Kertészeti Vállalat időközben megszűnt.

A kezelési, ápolási feladatokat Mohos Zsolt, a telek egyik tulajdonosa látja el.

A kezelési költségek fedezetére a költségvetésből el kell különíteni anyagi forrásokat.

A terület kezelése lényeges beruházást nem igényel.

3.3.3. A korlátozó tényezők hatása az ideális célkitűzésekre

A természetes folyamatok közül a fa természetes öregedése az, mely hosszú távon befolyásolja az ideális célkitűzések megvalósítását, a többi természetes folyamatnak nincs jelentős módosító hatása.

Az emberi hatások elsősorban a fa életlehetőségeire vannak hatással, ezáltal az ideális célkitűzést is befolyásolják.

Az ideális célkitűzést, vagyis a védett fa fennmaradásának és fejlődésének biztosítását leginkább a fa környezetében (védőövezetében) végzett, talajbolygatással is járó építési tevékenység veszélyeztetheti. Nem engedhető mély sávalapozás, a jelenlegi szinttől mélyebb, a gyökérzet csonkolásával járó szintkialakítás, illetve a korona csonkolásával járó tetőszint létesítés.

4. GYAKORLATI CÉLKITÜZÉSEK, STRATÉGIÁK ÉS FELADATOK MEGHATÁROZÁSA

4.1. Gyakorlati célkitűzések

- a) A Szathmári Király Pál utcai mocsárciprus védelme, hosszú távú megőrzése
- b) A természeti érték bemutatásának biztosítása.

4.2. Természetvédelmi stratégiák

4.2.1. Faj védelme

Kismértékű beavatkozással megoldható.

4.2.2. Látogatás

A védett természeti érték szabadon látogatható.

4.2.3. Oktatás és bemutatás

A védett természeti érték megismertetése, oktatási és bemutatási hasznosítása kívánatos

4.2.4. Terület- és földhasználat

A védett természeti érték környezetében az esetleges beruházások (bontások, építkezések) csak a védett fa fennmaradását szolgáló megfelelő védő intézkedések kikötésével engedélyezhetők.

A környezetben aszfaltozás és betonnal történő burkolás nem engedélyezhető.

A védelmet szolgáló korlátozó rendelkezéseket ki kell terjeszteni a fa védőövezetére is (a törzs és a lombkorona széle által meghatározott terület függőleges vetülete körben 2 méterrel megnövelve), melyek így a szomszédos telekre is korlátozó hatásúak.

4.3. Kezelési feladatok

4.3.1. Kezelés

4.3.1.1. A faj védelmét szolgáló kezelési előírások

A védett természeti érték termőterülete védőövezetnek tekintendő. A védőövezet a törzs és a lombkorona széle által meghatározott terület függőleges vetülete körben 2 méterrel megnövelve, tehát a szomszédos telekre is érvényes hatályú.

Tilos a fát kivágni, élő ágait, gallyait eltávolítani, azt bármi módon károsítani.

A védett fa jelentős mértékű megváltoztatásának engedélyezéséhez a képviselő-testület hozzájárulása szükséges, kivéve, ha a fakivágás azonnali balesetveszély-elhárítás érdekében történik.

A védett fa kivágásához hozzájárulás csak annak biológiai pusztulása esetén adható ki, valamint akkor, ha annak állapota a környezetre károsodással járó veszélyt jelent.

Szükséges a fenntartó jellegű beavatkozások folyamatos biztosítása (hullott ágak és levelek összegyűjtése, esetlegesen bekövetkező, a fa vitalitását súlyosan veszélyeztető rovar vagy gombafertőzések elleni védekezés; A megfelelő élettér - és a lombkoronának megfelelő földterület - állandó gyommentességének biztosítása; 3-4 évente tápanyagpótlás és évente 1-2x vízpótlás).

A védett fán és környezetében növényvédő szereket és más vegyi anyagokat csak a Természetvédelmi Hatóság hozzájárulásával szabad alkalmazni.

Tilos a talajfelszín letermelése, illetve feltöltése.

4.3.1.2. Közlekedést érintő kezelési előírások

Gépjármű-forgalom a fa védőövezetében csak a védelem biztosításával engedhető.

Gépjárművel parkírozni a fa védőövezetében tilos.

A gépjárműforgalommal és parkolással kapcsolatos tiltások nem vonatkoznak kezelési és hatósági feladatokat ellátó gépjárművekre.

4.3.1.3. Építési tevékenységeket érintő kezelési előírások

A fa környezetében építési engedély csak feltételekkel, a fa védelmét szolgáló védőintézkedések előírásával adható ki.

A fa környezetében (védőövezetében) végzett, talajbolygatással is járó építési tevékenység nagymértékben veszélyezteti a fa életlehetőségeit. Nem engedhető mély sávalapozás, a jelenlegi szinttől mélyebb, a gyökérzet csonkolásával járó szintkialakítás, illetve a korona csonkolásával járó tetőszint magasztás.

A védőövezeten belül tilos a talajt burkolattal fedni. Amennyiben a védőövezeten belül már létezik burkolat, úgy a védőövezet betartása annak felújításakor jut érvényre.

4.3.1.4. Oktatást, bemutatást érintő kezelési előírások

A védett természeti érték bemutatása egy helyben kihelyezett tájékoztató táblán (a védettséget jelölő táblán kívül).

Szükséges a „Miskolc város helyi jelentőségű védett és védendő természeti értékei” című kiadvány újbóli megjelentetése.

4.3.2. Adminisztráció

a) Védetté nyilvánítás, védelem feloldása

A Szathmári Király Pál utcában lévő mocsárciprus védelmét Miskolc Megyei Jogú Város Tanácsa Végrehajtó Bizottsága mondta ki 1981-ben.

A védetté nyilvánító határozatban a védettséget csak a 45113 HRSZ-hez kötötték. Ennek ellenére a 21/2004 számú rendeletben (MÉSZ) a védettség a 45671 HRSZ-hoz kötődik. A kezelési tervben az eredeti HRSZ-ot szerepeltetjük.

Az eredeti határozatban szereplő Miskolci Kertészeti Vállalat megszűnt, új természetvédelmi kezelő megnevezése szükséges.

A jegyző korlátozhatja, felfüggesztheti vagy megtilthatja a védett természeti értéket károsító vagy súlyosan veszélyeztető tevékenységeket. A határozat - a védett természeti érték közvetlen vagy súlyos sérelme, illetve veszélyeztetése esetén - a jogorvoslatra tekintet nélkül azonnal végrehajthatóvá nyilvánítható.

A Természetvédelmi Törvény értelmében (1996. évi LIII.) fel kell oldani a természeti érték védettségét, ha annak fenntartását természetvédelmi szempontok a továbbiakban nem indokolják. A helyi védett természeti érték védettségének a feloldásához az illetékes természetvédelmi hatóság véleményét be kell szerezni. A természetvédelmi hatóság- állásfoglalása alapján - a nyilatkozatát 60 napon belül adja meg.

A helyi védetté nyilvánítás esetén a települési önkormányzat jegyzője a védetté nyilvánító, illetve a védettség feloldásáról rendelkező önkormányzati rendeletet - nyilvántartási célból - hivatalból meg kell hogy küldje az illetékes természetvédelmi hatóságnak.

5. MUNKATERV

5.1. Középtávú munkaterv

A kezelési terv érvényességi idejére (2006-2010) vonatkozó időszak alatt a következő eredményeket kell elérni:

- A védett természeti érték további fejlődésének biztosítása
- A védett természeti érték szélesebb körben való megismertetése

5.2. Éves munkaterv

2006:

A védeettséggel kapcsolatos kiigazítás a MÉSZ-ben (helyes HRSZ)

A rendeletben szereplő Miskolci Kertészeti Vállalat helyett új területkezelő megbízása.

A védőövezet miatti korlátozások érvényesítése a 45114 HRSZ-ú telekre.

Gyommentesítés, fűnyírás	100m2 /45113 HRSZ/
Szükség esetén vízpótlás (1-2 alkalom/év)	egy alkalommal 40 liter víz
Száraz, lehullott gallyak és a lehullott levelek összegyűjtése	200 m2 /teljes védőövezet/

2007:

Bemutató-tábla elkészítése, kihelyezése.

A „Miskolc város helyi jelentőségű védett és védendő természeti értékei” című kiadvány újbóli megjelentetése

Gyommentesítés, fűnyírás	100 m2
Szükség esetén vízpótlás (1-2 alkalom/év)	egy alkalommal 40 liter víz
Száraz, lehullott gallyak és a lehullott levelek összegyűjtése	200 m2
Tápanyagpótlás (4 kg/m2 komposzt terítése)	100 m2

2008:

Gyommentesítés, fűnyírás	100 m2
Szükség esetén vízpótlás (1-2 alkalom/év)	egy alkalommal 40 liter víz
Száraz, lehullott gallyak és a lehullott levelek összegyűjtése	200 m2

2009:

Gyommentesítés, fűnyírás	100 m2
Szükség esetén vízpótlás (1-2 alkalom/év)	egy alkalommal 40 liter víz
Száraz, lehullott gallyak és a lehullott levelek összegyűjtése	200 m2

2010:

Gyommentesítés, fűnyírás	100 m2
Szükség esetén vízpótlás (1-2 alkalom/év)	egy alkalommal 40 liter víz
Száraz, lehullott gallyak és a lehullott levelek összegyűjtése	200 m2
A kezelési eredmények összegzése.	
A Kezelési terv felülvizsgálata, és a következő öt éves ciklusra való elkészítése.	

6. A TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERV VÉGREHAJTÁSÁNAK ELLENŐRZÉSE ÉS A TERV FELÜLVIZSGÁLATA

A természetvédelmi kezelési tervben foglaltakat Miskolc Megyei Jogú Város jegyzője ellenőrzi.

A kezelési terv felülvizsgálatának tervezett időpontja 2010.

Az új kezelési terv életbe lépésének időpontja 2011.

II A TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERV

A 4. pontban foglaltak szerint

MELLÉKLETEK

- 1. Védetté nyilvánítási határozat másolata (II-12/Tk.43.065/1981.II.13 .VB) (3 oldal)*
- 2. Tulajdoni lap másolata (2 oldal)*
- 3. Topográfiai térkép (EOV) másolata (M=1:10000) a telek-határral*
- 4. Földi fotók*

MISKOLC VÁROSI FÖLDHIVATALA
Miskolc, I. Rákóczi u. 13.
Miskolc, I. Rákóczi u. 13.

Mg. 25.011-6/1981.

Tárgy: Természeti értékek védetté
nyilvánítása.

Járási és Városi Földhivatal Mell: 1 db.
Vezetőjének
Brosszmann György Elvtársnak

M i s k o l c

Baross Gábor u. 13/15.

Kedves Brosszmann Elvtárs!

A 33/1977./III.28./ sz. rendelettel módosított 12/1971.
/IV.1./ sz. kormányrendelet 4.§ /2/ bekezdés alapján biz-
tosított jogkörömben tájékoztatom, hogy Miskolc m. Város
Tanácsa VB 1981. február 13-i ülésén hozott II-12/Tk.43.065/
1981.sz. határozatával a mellékelt természeti értékeket
védetté nyilvánította.

Kérem, hogy védettséget és a korlátozásokat nyilvántartá-
sában sziveskedjen hivatalosan feltüntetni.

M i s k o l c, 1981. március 6.

Elvtársi Üdvözlettel:

[Signature]
/: Csepregi Csaba :/
osztályvezető

Ez a másolat az eredetivel
egyező.

Miskolc, 2005-06-16

[Signature]
ügyintéző

- ~~Területén vagy közvetlen közelében tervezett minden tevékenység megkezdése előtt az elsőfoku természetvédelmi hatóság hozzájárulását meg kell kérni.~~
- Szabadon látogatható.
- "Védett fasor" táblával ellátandó.

2./ Mocsárciprus /Taxodium distichum/

a./ Földrajzi fekvése:

Hrsz: 45.113

Miskolc m. Város II. kerület Tapolca Szatmári K. Pál u. 6.sz. alatti ingatlan.

A fa parkszerűen gondozott, kerítés nélküli udvar utcai oldal felületén áll.

b./ A védettség rendeltetése:

- Egyedi jellegének megőrzése
- Szolgálja a fajtatulajdonságok megismerését.
- Nyújtson esztétikai élményt

c./ A védetté nyilvánítás indokai:

Életkora: 60-70 év

Törzskörmérete: 170 cm

Magassága: 16 m.

Koronakifejlődése rendkívül szép, arányos.

A Taxodium distichum Észak-Amerika atlantikus mocsaras parkvidékein él.

A harmadidőszakban Európában is nagy tömegben élt, s a Kárpátok oligocén szeneinek java részt alkotta.

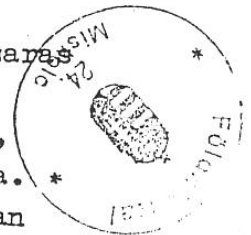
Jelzett példány méreteiben és korában is országosan ritka.

01-57.1.

Ez a másolat az eredeti okhatal egyező.

Miskolc, 2005-06-16

[Signature]
igazgató

d./ A kezelőszerv megnevezése:

Miskolci Kertészeti Vállalat.

e./ Védelmi előírások:

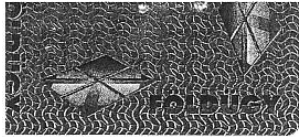
- A fát megrongálni, törzsét megsérteni, gallyait és gyökérzetét elvágni nem szabad.
- Időszakosan növényvédelmi szempontból ellenőrizni kell.
- Közvetlen közelében tervezett minden építési tevékenység megkezdése előtt az I. foku Természetvédelmi Hatóság hozzájárulását meg kell kérni.
- Szabadon látogatható.
- "Védett fa" jelzőtáblával ellátandó.

f./ Természetvédelmi besorolás: Védett fa

g./ Jellege szerint:
botanikai érték.

Számjegyző a 3745 II. kr.
tul. lapon.
III. kr. 5848
X

Körzeti Földhivatal
3525 Miskolc
Vologda u. 4. Pf. 196.
06/46/358 211

Oldal: 3 /47
Ügyintéző:
Elek Attila

Tulajdoni lap másolat - szemle

2006.06.29 07:39:38

MISKOLC II.KERÜLET

belterület HRSZ: 45113

TAPOLCA Szathmári Király P utca 6

Szektor : 61
Térképszelvény : 248

----- I.rész -----

1. Az ingatlan adatai:

Alrészlet adatok		Alosztály adatok	
jel	mu.v.ág (kivett)min.o. ha,m2	kat.jöv. ha,m2	kat.jöv. /AK,filll./
kivett	1113		
lakóház udvar			
Földrészlet össz.:	1113		

----- Szolgalmi jog, Jogi jelleg, Szöveges hivatkozás -----

2.Bejegyző határozat: 2270/1981.03.12

Természetvédelmi terület

----- II.rész -----

2. Bejegyző határozat: 4620/1985.07.11

Tul.hányad:1/3

Jogcím: öröklés , 4620/1985.07.11

Jogállás: tulajdonos

Jogosult neve: Pocsai Lászlóné sz.n.:Mohos Márta sz.:1944 a.n.:Opavszky Márta

Címe: 1150 BUDAPEST XV.KER.,Hevesi Gyula utca 21 2. emelet
6

3. Bejegyző határozat: 4620/1985.07.11

Tul.hányad:1/3

Jogcím: öröklés , 4620/1985.07.11

Jogállás: tulajdonos

Jogosult neve: Mohos Judit sz.:1950 a.n.:Opavszky Márta

Címe: 1000 BUDAPEST III.KER.,Viziorgona utca 4 1. emelet
7

4. Bejegyző határozat: 4620/1985.07.11

Tul.hányad:1/3

Jogcím: öröklés , 4620/1985.07.11

Jogállás: tulajdonos

Jogosult neve: Mohos Zsolt sz.:1948 a.n.:Opavszky Márta

Címe: 3502 MISKOLC II.KERÜLET,Engels utca 41 9. emelet
2

Körzeti Földhivatal
3525 Miskolc
Vologda u. 4. Pf. 196.
06/46/358 211

Oldal: 4 / 47
Ügyintéző:
Elek Attila

Tulajdoni lap másolat - szemle

2006.06.29 07:39:38

MISKOLC II.KERÜLET

belterület HRSZ: 45113

TAPOLCA Szathmári Király P utca 6

Szektor : 61
Térképszelvény : 248

----- III. rész -----

3. Bejegyző határozat: 1684/2/1983.07.21

Terhelés: Gázvezeték szolgalmi jog

Jogosult neve: TIGÁZ TISZÁNTÚLI GÁZSZOLGÁLTATÓ RT. Törzsszám: 11147073

Címe: 4200 HAJDÚSZOBOSZLÓ Rákóczi utca 184

9 m2 területre

Megrendelő könyv száma: 30001/15876/2006

Ez a másolat 2 oldalt tartalmaz.

A másolat - a kiadást megelőző napig - az eredetivel megegyezik.

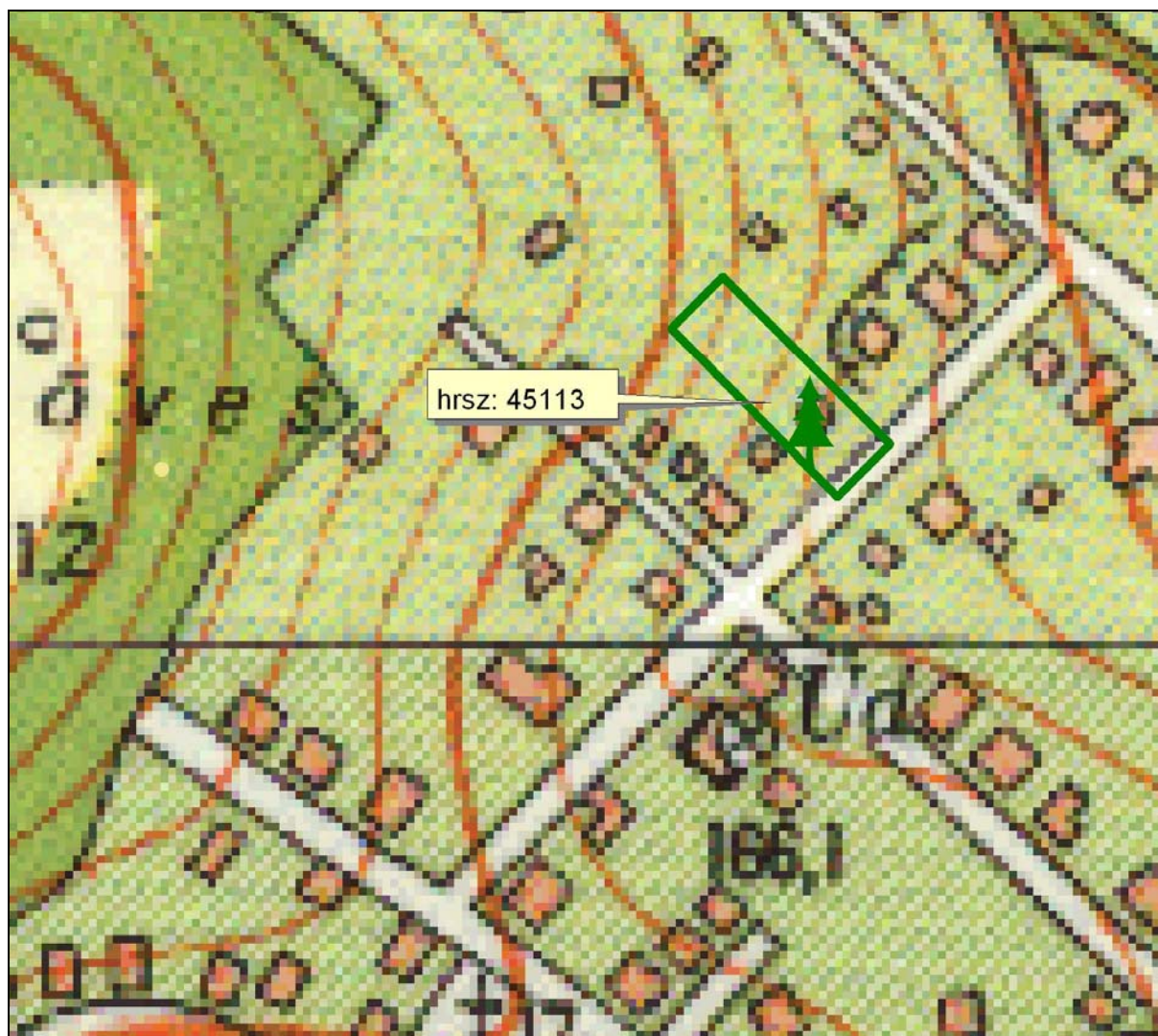
Az 1996. évi LXXXV. tv. 31.§. alapján díjmentes.

3525 Miskolc, 2006.06.29

Elek Attila

Elek Attila

Topográfiai térkép (EOV 1:10 000)) másolata a védett természeti érték és a telekhatár jelölésével

Földi fotók

Teraszosítás a hatvanas években a 45114 HRSZ telken, a védett fa a rézsű mögött látható

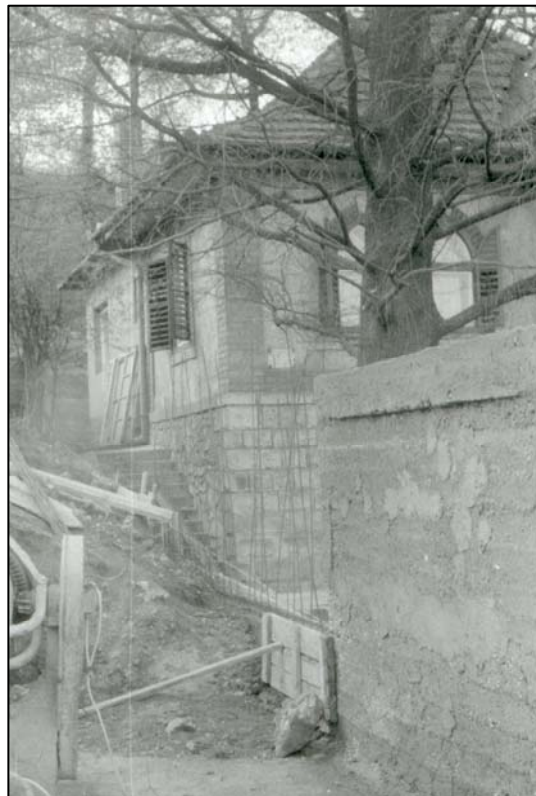

A mocsárciprus a nyolcvanas évek elején, a kerítés építése előtt

Beton

támfal-kerítés építése a jelenlegi védett fa közvetlen közelében, a nyolcvanas évek elején (1-2)

Támfal építés (3)

Jelenlegi állapot (2006. 07. 30)

A törzs alsó része - vegetációs időszakon kívül

...és vegetációban

Légzőgyökerek a cserjesáv szegélyén

Jellegzetes hajtásrendszer

Növekszik az utód

A tulajdonosok által készített táblácska